

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/155/2024
Identifikačné číslo spisu: 1522205117
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1522205117.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: G.. B. R., D., narodený XX. K. XXXX, R., F. XX/A, zastúpený spoločnosťou VIVID LEGAL, s. r. o., so sídlom Bratislava, Ružová dolina 6, IČO: 36 807 915, v mene ktorej koná Mgr. Dušan Mihaleje, advokát a konateľ, proti žalovanému: Startitup s.r.o., so sídlom Bratislava, Panónska cesta 7, IČO: 47 759 089, zastúpený spoločnosťou Highgate Law & Tax s. r. o., Bratislava, Nivy Tower, Mlynské Nivy 5, IČO: 51 477 262, v mene ktorej koná Mgr. Tomáš Demo, advokát a konateľ, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 24C/62/2022, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2023 sp. zn. 15Co/112/2023-125, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. (Pôvodne) Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 9. januára 2023 č.k. 24C/62/2022-32 (vo výroku I.) uložil žalovanému povinnosť po dobu siedmich dní na úvodnej stránke webového portálu www.startitup.sk, prevádzkovaného žalovaným, zverejniť ospravedlnenie v nasledovnom znení: „Spoločnosť Startitup, s.r.o. sa za vyjadrenia v článku „Firme B. R. sa v pandemickom roku finančne darilo, zisk sa nafúkol o desiatky percent“, uverejnenom na webstránke www.startitup.sk dňa 10. 09. 2021 a za neoprávnené zásahy do osobnostných práv G.. B. R., D., G.. B. R., D.. ospravedľňuje“, a to v písomnej forme, rovnakým typom písma, s rovnakou veľkosťou písma, ako bolo písmo použité žalovaným v titulku článku „Firme B. R. sa v pandemickom roku finančne darilo, zisk nafúkol o desiatky percent“ zo dňa 10. 09. 2021, do pätnástich dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku; (vo výroku II.) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 50.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a (vo výroku III.) priznal žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. Mal za to, že boli kumulatívne splnené všetky podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie

uvedené v ustanovení § 273 písm. a), b), c) CSP, keď sa žalovaný k výzve (v uznesení zo dňa 14. 09. 2022, doručenej dňa 08. 10. 2022), aby sa v lehote 15 dní písomne k žalobe vyjadril a ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuznáva, aby uviedol rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 167 ods. 1, ods. 2 CSP), v súdom stanovenej lehote k žalobe nevyjadril a nepredložil žiadne prostriedky procesnej obrany. V danom uznesení ho súd zároveň poučil aj o následkoch nesplnenia si uloženej povinnosti bez vážneho dôvodu, a síce o možnosti súdu aj bez nariadenia pojednávania rozhodnúť o žalobe podľa § 137 písm. a) CSP rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie (§ 273 CSP). O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) odvolanie žalovaného uznesením z 29. septembra 2023 sp. zn. 15Co/112/2023-125 odmietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Zdôraznil, že v tomto konaní sa odvolací súd nezaobera tým, či boli splnené zákonné predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale je oprávnený posúdiť len to, či okolnosti uvádzané a preukázané žalovaným možno považovať za ospravedlniteľný dôvod neprítomnosti žalovaného na pojednávaní (tu nevyjadrenie sa k žalobe); samozrejme za predpokladu, že tieto skutočnosti aj žalovaný skutočne tvrdí. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie a jeho záverom, keď rozhodol v spore podľa § 237 CSP. Uviedol, že z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalobca sa domáha splnenia povinnosti žalovaným, že uznesením zo dňa 14. 09. 2022, č.k. 24C/62/2022-24, ktoré bolo žalovanému účinne doručené dňa 08. 10. 2022, uložil súd žalovanému v lehote 15 dní od doručenia uznesenia povinnosť v určenej lehote písomne vyjadriť sa k žalobe a v tomto svojom vyjadrení uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V uznesení bol žalovaný zároveň poučený o následkoch nesplnenia takto uloženej povinnosti, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. „Žalovaný v odvolaní síce tvrdil, že neboli splnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, ale v celom odvolaní sa venoval len nárokom žalobcu vo veci samej.“ ... „a síce že mu uznesenie zo dňa 14.9.2022, č.k. 24 C 62/2022-24, doručené nebolo, že mu ním nebola uložená rozhodujúca povinnosť, že nebol riadne poučený, resp. že uloženú povinnosť nemohol splniť pre vážne, a presne aké, dôvody; tieto dôvody absolútne netvrdil a ani nepreukázal.“ Nakoľko „v prejednávanej veci boli splnené všetky zákonné (procesné) podmienky pre rozhodnutie súdu rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, ich splnenie zakladá dôvod na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, pre jeho absolútnu pasivitu. Súd nevykonáva dokazovanie, ktoré by malo vplyv na merito veci tak, ako v priebehu „riadneho“ konania.“ Dôvody, pre ktoré bolo možné v danej veci podať odvolanie, ako je uvedené vyššie, naplnené neboli.“ Z uvedeného dôvodu odvolanie odmietol v zmysle ustanovenia § 386 písm. c) CSP, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP. Podľa názoru dovolateľa konajúce súdy porušili jeho právo na spravodlivý proces, nakoľko súd bol aj v prípade splnenia formálnych podmienok § 273 CSP povinný zvážiť, či s ohľadom na procesnú situáciu je kontumačný prostriedok vhodným nástrojom na dosiahnutie účelu konania, pričom odvolací súd sa v odôvodnení nevysporiadal s námietkami žalovaného k podstatným vadám žaloby a to konkrétne k absencii preukázania správnosti, nespornosti, resp. pravdivosti tvrdení, ktorými žalobca odôvodňoval ním uplatňované nároky a ktoré boli žalobcovi v plnej miere priznané prvostupňovým rozsudkom.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadal ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a) alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 a tiež v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 konštatoval, že o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konať pred súdom ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Aj v zmysle súčasnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (2Cdo/195/2018, 3Cdo/34/2017, 5Cdo/65/2018, 7Cdo/101/2018, 8Cdo/7/2018) dochádza k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP postupom súdu, ktorý sa bez splnenia procesných predpokladov odmietne zaoberať meritom veci (napríklad konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie); o takýto postup však v okolnostiach posudzovanej veci nešlo.

11. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vydal uznesenie (zo dňa 14. 09. 2022, č.k. 24C/62/2022-24), ktoré bolo žalovanému účinne doručené dňa 08. 10. 2022, v ktorom mu uložil, aby sa v lehote 15 dní od doručenia uznesenia písomne vyjadril k žalobe a v tomto svojom vyjadrení uviedol rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V uznesení bol žalovaný zároveň poučený o následkoch nesplnenia takto uloženej povinnosti, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Súd prvej inštancie v skrátenom type rozhodnutia vo svojom odôvodnení konštatoval, že žalovaný sa k uvedenej žalobe nevyjadril, nesplnil si svoju povinnosť, pričom bol súdom poučený o následkoch nesplnenia si uloženej povinnosti bez vážneho dôvodu, v dôsledku čoho naplnením podmienok v zmysle § 273 CSP rozhodol rozsudkom

pre zmeškanie (z 09. januára 2023 č.k. 24C/62/2022-32). Odvolací súd nepovažoval odvolacie námietky za dôvodné, odmietol odvolanie v zmysle ustanovenia § 386 písm. c) CSP, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V tejto súvislosti uviedol, že „v prejednávanej veci boli splnené všetky zákonné (procesné) podmienky pre rozhodnutie súdu rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, ich splnenie zakladá dôvod na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, pre jeho absolútnu pasivitu. Súd nevykonáva dokazovanie, ktoré by malo vplyv na merito veci tak, ako v priebehu „riadneho“ konania.“ Dôvody, pre ktoré bolo možné v danej veci podať odvolanie, ako je uvedené vyššie, naplnené neboli.“

12. Z obsahu dovolania žalovaného vyplýva, že dovolateľ zopakoval svoje odvolacie námietky, keď sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie (ako aj súdu odvolacieho) ohľadom aplikácie ust. § 273 CSP, keď podľa jeho názoru aj napriek splneniu formálnych podmienok pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie podľa § 273 CSP bol súd povinný zvážiť, či s ohľadom na procesnú situáciu je kontumačný prostriedok vhodným nástrojom na dosiahnutie účelu konania. Odvolací súd sa v odôvodnení zároveň nezaoberal námietkami ohľadne vád žaloby.

13. V súvislosti s dovolacou argumentáciou žalovaného k vadám zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolací súd zdôrazňuje, že intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces zakladá len taký nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Dovolací súd však namietanú vadu zmätočnosti spočívajúcu v nesprávnom procesnom postupe súdov nižšej inštancie, nezistil. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd dostatočne stručne uviedol, že boli naplnené všetky zákonné podmienky, aby súd prvej inštancie mohol rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalovaného (podrobne uvedené v bode 10. odôvodnenia) a žalovaný v odvolaní ich nesplnenie nepreukázal, ale ich ani netvrdil. Pre jeho absolútnu pasivitu, pričom zdôraznil, že pri takomto konaní súd nevykonáva dokazovanie, ktoré by malo vplyv na merito veci, odvolanie nebolo prípustným odvolacím prostriedkom a preto ho odvolací súd musel odmietnuť. Dovolací súd v tomto smere dodáva, že v kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany, pričom v danej veci, ak mali záujem v spore procesne obstať, bolo ich povinnosťou vyvíjať iniciatívu vo forme procesnej obrany. Procesná pasivita žalovaného sa v konaní prejavila tým, že si nespĺnil povinnosť spočívajúcu v riadnom a včasnom podaní vyjadrenia k predmetnej žalobe, čo bolo dôvodom pre vydanie rozsudku pre zmeškanie a ani v odvolacom konaní netvrdil, že procesné (záonné) podmienky pre jeho vydanie neboli splnené. Absencia splnenia základnej povinnosti tvrdenia žalovaného v sporovom konaní tak spôsobila porušenie súčinnosti súdu a sporových strán tak, aby bola naplnená snaha realizovať rýchle a efektívne skončenie sporu. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť z princípu aplikácie tzv. silného sudcu a princípu arbitrárneho poriadku súd prvej inštancie aj podľa názoru dovolacieho súdu za preukázania splnenia podmienok § 273 CSP procesne správne skončil konanie kontumáciou v neprospech žalovaného bez toho, aby bolo možné konštatovať dovolateľom namietanú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Dovolací súd preto konštatuje, že nedošlo k nesprávne procesnému postupu a odvolací súd svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil, zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu, vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré

stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany na spravodlivý proces (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

16. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie pred súdmi nižšej inštancie netrpí vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

17. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.